

Пчілка Олена. Український дитячий театр / Упорядкування, підготовка текстів, передмова, текстологічні коментарі Лариси Мірошніченко. – К.: Веселка, 2015. – 439 с.

У 1910–1920-х рр. під експресивним пером Олени Пчілки постав глибоко закорінений в українстві літературний феномен – дитячий театр. Не відоме досі, але не пропаще в автографах письменниці художнє явище. На схилі літ вона натхненно писала п'єси для дітей, вкладаючи в них найзаповітніше, і жагуче прагнула їх надрукувати з обов'язковими народними співками. Як наслідок дослідницької інтуїції, унікального філологічного хисту й невтомного пера Лариси Мірошніченко постала ця книжка: були перегорнуті сотні архівних сторінок (у відділі рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України фонд Олени Пчілки складають 2431 одиниці зберігання). Вивчені чорнові й чистові тексти. Саме першоджерела лягли в основу текстологічної історії п'єсок “Різдвяна казка”, “Дві чарівниці”, “Кобзареві діти”, “Щасливий день Тараса Кравченка”, “Безязикий”, “Мир-Миром!”, “Киселик”, “З-під неволі!”, “Скарб”, “Марусина Ялинка”. Олені Пчілці вдалося опублікувати тільки “Весняний ранок Тарасовий” та “Сон-Мрія або Казка Зеленого Гаю” (1919, видання Полтавської Спілки споживчих товариств) за доброзичливого, вагомого сприяння керівника видавництва Михайла Яковича Рудинського (1887–1958); у 1920-х рр. був активним громадсько-політичним діячем на Полтавщині, друкувався у журналі “Рідний край” Олени Пчілки. У листі до письменниці зізнався, що належить до безконечної низки тих, що, “дякуючи Вам, пішли дорогою роботи для скривдженого люду” (18.IV.1923. – Ф. 28. – Од. зб. 1347). Увійшов в історію української науки як видатний археолог, дослідник палеолітичних пам'яток на території України, доктор історичних наук із 1948 р. в Інституті археології АН УРСР.

Після кожного тексту п'єси подається текстологічний коментар – від авторського задуму до інсценізації; усі п'єси були поставлені на дитячій сцені. “З-під неволі” названий текстологічним етюдом і сповнений пафосного революційного протесту. Визначаються дати написання і постановки творів на сцені. Коментарі Л. Мірошніченко – образні розповіді, розлогі і ліричні.

Органічна частина книжки – “Мелодії до співів у дитячих п'єсах Олени Пчілки”, підібрані І. Щукіною, званою дослідницею та популяризатором творчості Лесі Українки й усього роду Косачів, фаховим музикантом насамперед. Її “нотний додаток” у той же час є й біографічним дослідженням фольклористичної праці Олени Пчілки, а також спроб письменниці самій побудувати мелодію (веснянка “Ми лугами йдемо, берегами йдемо” (с. 399–400). Найголовніше – публікація нотних записів мелодій, записаних із голосу Лесі Українки та Олени Пчілки К. Квіткою, М. Лисенком, Г. Гриневичем.

Книжка була випущена видавництвом “Веселка” (директор О. Бондаренко, головний редактор і головний натхненник цієї книжки І. Бойко, редактор О. Лисенко; особливе захоплення від ілюстрацій художниці І. Заруби. Відповідний настрій створює добірка ілюстрацій із фотографій Олени Пчілки, Лесі Українки, численної родини Косачів.

Тетяна Третяченко

**Наші
презентації**